



Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
LI2025/00051

Yttrande över betänkande Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet

Er beteckning: LI2025/00051

Sammanfattning

En påskyndad elektrifiering av fordonsflottan är avgörande för att nå Sveriges klimatmål. Länsstyrelsen Östergötland välkomnar därför utredningens förslag om hur elektrifieringen kan främjas på ett effektivt sätt men ser dock att det kommer krävas fler åtgärder än de nu föreslagna för att lyckas med omställningen fullt ut.

Nedan följer ett antal detaljerade synpunkter.

Utökade möjligheter för kommuner att göra undantag för elektrifierade transporter

Höga investeringskostnader är ett hinder för elektrifiering av tunga fordon, där ökad nyttjandegrad kan förbättra totalekonomin (TCO). Genom att elfordon kan användas dygnet runt ökar transporteffektiviteten vilket leder till snabbare återbetalning och även minskad trängsel. Färre fordon vid skolor dagtid förbättrar dessutom trafiksäkerheten, bidrar till minskade utsläpp, bättre närmiljö och renare luft.

Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget att kommunerna ges ökade möjligheter att via trafikföreskrift medge undantag för elfordon (lastbilar) där restriktioner för tung trafik annars råder av bullerskäl.

Länsstyrelsen uppmuntrar även förslaget om att göra en bredare översyn och samordning av hur bestämmelserna i trafikförordningen kan behöva modifieras med beaktande av elektrifieringen av transportsektorn samtidigt som den stödjer utvecklingen av hållbara städer.

Underlätta för samfälligheter att installera laddningsinfrastruktur

Hemmaladdning är och kommer förbli en central del av laddinfrastrukturen. För en samfällighet krävs ofta ändrade anläggningsbeslut, vilket är både tidskrävande och kostsamt. Utredningen föreslår förenklingar för samfällighetsföreningar, vilket skulle påskynda installationen av laddinfrastruktur och förbättra möjligheterna till hemmaladdning för elbilsägare.

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om en ny bestämmelse i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (SFL) som reglerar att en samfällighetsförening som förvaltar en gemensamhetsanläggning som avser en parkeringsplats eller ett garage, utan hinder av 18 § andra stycket SFL, får installera laddningsinfrastruktur på parkeringsplatsen eller i garaget.”

Åtgärder för att möjliggöra energihubbar för transportsektorns behov

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ett nytt undantag från kravet på nätkoncession som syftar till att korta anslutningar till elnätet och skynda på utvecklingen av energihubbar, vilket i förlängningen påskyndar elektrifieringen av transportsektorn. Möjligheten att skapa energihubbar innebär att företag med stora energibehov såsom hamnar och flygplatser får större frihet att skynda på elektrifieringen av sina respektive verksamheter.

Elnätsföretagen ska offentliggöra kapacitetskartor

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag som innebär att samtliga elnätsföretag ska offentliggöra en kapacitetskarta enligt föreskrifter och regler om metod från Energimarknadsinspektionen, där det framgår var det finns ledig kapacitet för anslutning inom företagets nätområde.

En kapacitetskarta kan bli ett viktigt underlag för enskilda beslut. men Länsstyrelsen vill dock påpeka att åtgärden för den sakens skull knappast leder den långsiktiga planeringen rätt. För det krävs ett mer utvecklat samspel mellan kommuner, nätbolagen och enskilda aktörer. Där är det viktigt att intressenter och huvudmän för

utbyggnad av laddinfrastruktur tydliggör för elnätsbolagen var kapacitet behöver finnas på längre sikt.

Behov om utredning av mark för laddning

När det gäller fortsatta åtgärder ifrågasätter Länsstyrelsen behovet av att tillsätta en utredning om hur mark för laddning ska frigöras. I stället bör detta kunna tydliggöras för de planerande aktörerna (kommuner, trafikhuvudmän med flera) att tillgodose och på så vis bör frågan kunna lösas utan större problem.

Ytterligare överväganden

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om att det inte behövs nya förslag för de angivna punkterna i utredningen avseende vägvisning, betalmöjligheter, tillgänglighetsanpassning, säkerhet vid laddning samt maximala bruttovikter. Även om det utarbetas standarder och reglering av betalmöjligheter via AFIR bör utvecklingen kontinuerligt följas samt kommuniceras.

Allmänna synpunkter

Utredningen berör anläggningsmaskiner men det är svårt att hitta resonemang om transporter som hör till jord- och skogsbruksnäringarna. Transporterna inom de areella näringarna utgör en viktig del av samhällets grundfunktioner och kunde med fördel av ha ägnats mer uppmärksamhet i utredningen.

Skogsbrukets transportarbete uppgår årligen till ca 6 miljarder tonkilometer Skogforsk:s rapport 1187-2024 "Skogsbrukets vägtransporter 2022" ger en aktuell beskrivning av flöden av biomassa från skog till industri redovisas.

För de areella näringarna är utredningen SOU 2021:67 "Vägen mot fossiloberoende jordbruk" fortfarande aktuell. Utredningen beskriver på ett förtjänstfullt sätt utmaningarna för omställning till ett fossiloberoende jordbruk. Några av aspekterna på driften av transporter inom de gröna näringarna är att:

- Det är tunga transporter som ofta behöver gå med samma specialiserade fordon över mycket långa arbetspass.
- De drivmedel som till del redan har ersatt och ligger närmast tillhands för att ersätta fossila bränslen i ännu högre utsträckning är HVO, FAME/RME samt biogas.

- Eldrift är möjligt att använda för inomgårdstransporter men svårt att få att fungera för tyngre transporter och arbeten i skogen och på åkrarna.
- Jordbruksnäringens transporter, inklusive körningar inom växtodlingen, har stor betydelse för landets beredskap och livsmedelsförsörjning. Det är angeläget att säkra upp lösningar som medger fortsatt produktion även under extraordinära omständigheter. Det kan gälla till exempel när av elförsörjningen via större nät är utslagen.

Det är angeläget att de styrmedel som tas fram för att främja elektrifieringen inte bortser från förhållandena inom de gröna näringarna och fördyrar eller på annat sätt missgynnar lantbruksföretagens möjlighet att upprätthålla sin skötsel av odlingslandskapet och livsmedelsproduktion. Styrmedlen behöver också beakta förhållandena inom skogsnäringen. Hänsyn till EU:s nya markdirektiv – till exempel att undvika markpackning – är en viktig aspekt som behöver tas med i beräkningarna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Avdelningschef Jenny Knuthammar med energi- och klimatstrateg Helena Engström Sonebrand som föredragande.

Ytterligare tjänstepersoner som deltagit med synpunkter och framskrivningen av yttrandet är Jan Persson, Enheten för samhällsbyggnad samt Anders Eliasson, Enheten för landsbygd.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.